

Prezidijs grāmatvedība un kā se vēsta kārtīgi. Uz 1. janvāri 1930. g. kasē skaidrā naudā bija Ls 1505.02. Tekoši reķini Latvijas bankā Ls 22929.68, Latvijas bankā beztermiņa noguldījums Ls 26823.54, Vidzemessavstarpējā kreditbiedrībā Ls 45000, kopā noguldīts skidrā naudā Ls 94753.22.

Studentu Padomes uzņēmumos ieguldītie līdzekļi: grāmatnīca Ls 46.582.48, virtuvē Ls 31649.11, namā Ls 141159.11, "Universitātes Sportā" Ls 971.27, kopā Ls 220361.96. Grāmatnīcas parāds centram iztaisa Ls 19582.43. Bez tam grāmatnīca sajēmusi aizdevumu no studentu nama fonda Ls 6886.78, virtuve parādā centram Ls 7042.92 un "Universitātes Sports" Ls 1821.85. Studentu nama fonda pašlaik skaidrā naudā Ls 99716.72. Sākot ar pag. gadu budžeta atlīkuma summas ieskaitītās rezerves fondā, 1928. gada rezerves fondā ieskaitīti Ls 3100.67, bet 1929. g. budžeta atlīkums Ls 3126.55. Pag. gada pašvaldības nodoklis saņemts Ls 15642 apmērā. Likvidēts tekošs reķins krājkāse "Klints". Revizijas komisija norāda, ka būtu lietderīgi brīvos līdzekļus no Latvijas bankas parvest uz drošu privātīstādi, kur maksā daudz augstāku procentu. Tā Vidzemessavst. kreditbiedrībā par noguldīto kapitālu pag. gada saņemti Ls 1800 procentes.

Studentu Padomes redakcijas kommisija pag. gada apmierinoši veikusi savu tiešo uzdevumu.

Pašpalīdzības kases kommisija pārskata gadā savu darbību izbeigusi.

Darba un dzīvokļu apgādes kommisija likvidēta.

Pēdējā plenārsēdē apvienoto sociālistu pieclocekļu frakciju, juzdamās lielās un bagātās sociāldemokrātu Saeimas frakcijas aizmugurē, iesniedza priekšlikumus atjaunot vasaras atpūtas kolonijas, pašpalīdzības kases un darba un dzīvokļu apgādes kommisijas. Vienotpu frakcija ierosinājumu no savas puses atbalstīt tikai tālu, cik tie saskaņē ar praksem izvedamu, kaut gan teorētiski minētām panikušām komisijām liekas ievērojama nozīme. Vismazāk nopietni jemama vasaras atpūtas kolonijas komisija.

Par svarīgāko komisiju sīkāku darbību un izveidošanu būs turpmāk rakstīts atsevišķi. M. Grieķens Stud. Pad. loceklis.

Edvarts Tūters.

Dzejolis.

Kas stigu raistīt ika šo
Un skumjas skandināt —
Pats nezinu es to.
Tik tu, ak mīļā māt',
Kas dzīvību man devi —
Tu mani mācīji un teici
Ka stīga tā
Kas sīrī snauž mums bezveidiga —
Ir jāprot skandēt tā,
Ka dzimst no viņas dzeja.
— Es nezinu vai dzeja tā —
Kas vaid kā vējās tīk palsi?
Bet klausot tavu balsi
Man sīrī appēmīs kāds maigums
Un visa dzīve tagad mana —
Šķiet, ir tīk' skumja dziedāšana.

Augusts Strindbergs.

Strindbergs ir viens no ievērojamākiem un lielākiem zviedru rakstniekiem. Viņš ir arī viens no īpatnējākiem rakstniekiem vispār. Strindbergs dzimis 1849. gadā un ir dzīvojis līdz 1912. g. Tas ir pietiekoši ilgs laiks, lai viņš parādītu savu māksliniecisko īpatnību dažādību. Strindberga darbi parādīdamiem ir izsaukuši lielus nemierus, revolūcijas un protestu vētras visā dzīvē un literatūrā. Asi un dzīļi viņš šķēršļi lietu un cilvēku dzīves un parādīja atsevišķu gadījumu kopsakaru ar kādam dzīļakām būtbās spēku norisēm. Viņš parādīja cilvēka gara laušanos un verga izmīsumu ciņā ar instinktu fatālo varu. Uz aklas nakts fona mēs redzam krustojamies kvēlošu kāvu šķēpus, laiku pa laikam apdziestot un atkal uzliesmojot. Strindbergs paver mums zem apziņas tālās, drausmās ejas un rāda mums vēl neredzētus telus, svešādas fantazijas baigu sapņu gaismā.

Strindbergs pats bija saskaldīta un daudzslāpaina daba. Arī viņa ārējā izskatā izpaudās lielas pretešķības. Prometeja kvēlē kaisa viņa augstā pierē, savādi un asi sāpīgi mirdzēja viņa caururbjošās, pelēki zilās acis un viņa lie-

Stud. Pad. plenārsēde

27. III. 30.

Sēdi atklāj prjs J. Raisska. Žīpo par pārmaiņām frakciju sastāvā: galēji kreiso pārstāvīs Jānis Putniņš piesūtījis no centrālcetuma rakstu, kūja tas paziņo, ka aprietināts par pretvalstisku darbību, un ka nolieks Stud. Pad. loceklja amatū. Tā vietā nāk Harijs Natansons. Studentu-zemnieku frakcija paziņo, ka līderis esot V. Svīksts.

Prezidijs savā beidzamā sēdē nolēmis pārvest summas no Latvijas Bankas uz Vidzemessavstarpējo Kreditbiedrību, jo tādā kārtā uz % starpības nopolnišot. Vienojas tomēr šo jautājumu tagad neizlemt.

Prorektors ziņojis, ka krievu literātūras katedris ar šo mācību gadu esot ievests budžetā, tikai trūkstot piemērota kandidāta.

Esot nolemts izbūvēt vecās ēkas sētā garderobes un smēkētavas telpas.

Universitātes labvēja nelaiķa Kr. Morberga miršanas dienā nekādi gājieni neesot paredzēti, jo gājienu studentiem esot jau daudz. Varētu gan domāt par gājienu Morberga dāvinājuma apstiprināšanas dienā.

II. 1930. g. budžeta III. lassijums.

Vārdū jem Brikšķis (soc.) un atkārtoti grib atņemt "Universitātes Sportam" paredzētās summas. Un tā kā bagatu studentu ir joti maz, tad soliņums, dot visu tikai trūcīgiem studentiem, ir daudzapsološs nākošās Studentu Padomes vēlēšanās. Tādēļ Brikšķis arī nāk ar demagogisku priekšlikumu, atjenīt no sporta un fiziskās audzināšanas vajadzībām paredzētām summām Ls 3000, izlietojot šo summu trūcīgo studentu brīvpusdienām, kadam nolūkam paredzēti Ls 2000.—

Spīlva (korp.). Jāgāda nevien par uzturu studentiem, bet arī par pārējām vajadzībām. Tādēļ sportam paredzētās summas nevar samazināt.

Lai panāktu vienošanos, pasludina pārtraukumu uz 15 min. Vienošanos tomēr nepanāk un balsošanā sociālistu priekšlikums dabū tikai 6 balsis (sociālisti un konkordieši). Pārējie balsi preti vai atturas. Brikšķa priekšlikums noraidīts. Brikšķis tomēr nāk atkal ar jauniem priekšlikumiem: trūcīgo studentu pusdienām paredzēto summu

smainie mati bija viņa iekšējās traumas un nemiera simbols. Visam tam specīgi kontrastēja sejas apakšējā daja ar jūteklīgo mazo muti un neizveidotu zodu. Kāds Strindberga draugs raksturo viņu šādi: "Strindbergs bija viņa auguma, platām, lepnām krūtīm, specīgu, pašapzinīgi paceltu galvu, pedantiski mierīgām un apdomīgām kustībām. Viņš atstāja tāda cilvēka ie-spaidu, kura domas nebaidīs no pēdējām konsekvenčēm, kurš nekur neapstājas." Tāds tiešām arī Strindbergs bija savā dzīvē.

Viņš bija kā šaudīga liesma, kā vulkanisks izverdums un savu iedomu fanātīķis. Visi viņa darbi ir viņa paša satrauktās dvēseles bangojumi, viņa grēku atziņas un nožēlas, un viņa pašiedomātās patiesības sargāšana.

Strindbergs ir mūsu modernam laikam vistuvāk stāvošais rakstnieks. Viņa saplosītie cilvēki ir tagadējās dzīves tālās nojautas. Strindberga cilvēku dvēseles ir sašķeltas un daudzstūrainas un arvien var virzīt savas strāvas dažādos virzienos.

Līdz ar jauniem meklējumiem literātūrā 20. g. s. pirmos gadus desmitos, nodibinās Strindberga kults. Sevišķi tas izplatās pēdējos gados priekš kā, kāja laikā noteikti nostiprinādāmies ācījā. Strindberga paša laika cilvēks vēl nebija spējīgs saprast viņa ģenija liesmaino, daudzstārino skaistumu. Savā laikā Strindbergs tika atzīts par specīgu un spilgtu parādību literatūrā, tomēr bieži arī kritizēts un pat noraidīts savas neuoskaidrotas mākslinieciskās sejas dēļ. Tagad pēdējā laikā Strindberga darbos meklē un atrod dzīju cilvēku dvēseles dzīves pazinēju un novērotāju. Strindbergs ir cīnītāja daba. Viņš pieciec karu sava laika dzīvei un mākslai. Viņš uzstājas savos darbos pret Ibsenu un Bjernsonu, pauzdams jaunus uzskatus mākslinieciskās uztveres, saturu un formas ziņā. Arī dzīve viņš ir cīnītājs. Visur viņš redz tikai ciņu un haotisku parādību

palielināt uz Ls 4000.—, otrā priekšlikumā uz Ls 3000.—, summas jemot no "U. S." paredzētiem līdzekļiem. Viņa priekšlikumi dabū atkal tikai 6 resp. 7 balsis — noraidīti. Smiekliem atskanot, Brikšķis iesniedz atkal jaunu priekšlikumu, atvēlēt trūcīgo studentu mācības līdzekļu iegādāšanai Ls 5000.—, naudu jemot no "U. S." paredzētām summām. Tāgad arī vairs konkordieši nebalso līdz un viņa priekšlikums dabū tikai 5 balsis.

Rapoports (žīdu soc.) Korporācijām esot kauns balsot par sociālistu priekšlikumiem. Tā esot liekulība, ja korporēti sakot, ka tie aizstāv sportu. Jaunu nodokļu izgudrošanai korporējēm vēl esot pietiekoši daudz asprātības.

Hochmanis (žīdu korp.). "U. S." esot viens no svarīgākiem Stud. Padomes pasākumiem, tādēļ atbalstāms.

Sūksts (zēm.). Patīkami neesot, ka sporta vajadzībām līdzekļi tiekot savākti nodokļu veidā, bet sāktais darbs jāturpina. Sociālistu studentu rīndās trūcīgo studentu esot maz.

Brikšķis tomēr ierosina paredzēt trūcīgo studentu vajadzībām līdzekļus, neminot avotus, no kurienes šos līdzekļus varētu jemt. Norāda beigās uz Studentu dienas komm. ienākumiem, bet viņam aizrāda, ka šie varbūtējie ienākumi paredzēti Studentu Namam.

Robežnieks (soc.). "U. Sportā" sociālistiskie studenti nevarot jemt daļību. Ierosina sporta vajadzībām paredzētos līdzekļus sadalīt šādi: sociālistiskiem studentiem Ls 1000.— un pārējiem Ls 7000.—

Citi Stud. Pad. loceklji tad dibināti aizrädtīja, ka tādā gadījumā jau bušot jāsadalot zemnieku, minoritāšu, sieviešu u. c. sportistiem. Varam dot tikai Universitātes Sportam. Sociālisti priekšlikums dabūja 5 b., — noraidīts.

Brikšķis paziņo, ka tālākā budžeta apsriņšā vairs nepiedalītos, jo pilniskā stud. frakcijas esot uz visas līnijas nepiekāpīgas. Budžetu 1930. g. pieejem kopsummā Ls 65.700.— ar 26 balsīm, pret 6 (sociāl. un konkord. Ezerīš), 3 atturoties.

Spīlva (korp.). Ar atsevišķām stendijām daudz neko neizdarīs un par lekciju naudas atlaišanu trūcīgiem

studentiem arī tiek gādāts. Jāliek pamats L. U. Stud. Padomes ziņātāni skai bīblītēkai, jo fak. stud. bīblī. visiem studentiem neesot pieejamas. 1928. g. atlīkums Ls 3100.67 ir viens postenis, no kura varētu jemt šīm nolūkam. Ierosina no šīs summas Ls 2000.— trūcīgo studentu uzturam un Ls 1100.67 mācības līdzekļu iegādāšanai, resp. Stud. Padomes zinātniskai bibliotēkai. Iegādājamo grāmatu sakstu sastādītu Stud. Padomes prezidijs kopā ar attiecīgiem mācības spēkiem.

Brikšķis (nervozēdams). Rezerves fondu nevajadzējis sadalīt. Šī korporēliskā bramantība un prestīja uzturēšana esot nevieta. Korporācijas tagad esot faktiski kapitulējušas.

Spīlves ierosinājumu piejem.

Vitois (soc.). Iejēmumus vajadzējis sadalīt proporc. visām grupām. Šīs esot lielpilsētības budžets.

Spīlva (korp.). Sociālisti visas lietas grib apskatīt tikai no šķiru viedokļa. Studentu Padome rādīta darbam un netām, lai izreklamētu, cik katrā grupa gribētu dot. Sociālisti spekulē uz to, ka tad, ja studentiem nebūs grāmatu un būs tukšs vēders, tie es pie viņiem, kas to sola. Maldaties! No laukiem nāk trūcīgie studenti un tie nostājas pilsonības pusē. Un vairums turigu vēcāku dēlu uzstājas par trūcīgo aizbildniem. Par sociālistu būt ir ērti.

Brikšķis (soc.). Kas iestājas korporācija, tiem tiek atvērtas durvis uz labu vietu. Visas valsts iestādes jau ir no korporācijām okupētas. Korporācijas tikai lepojas ar savu ārējo spožumu un krāsainām lentām undeķeliem. Pēc Latvijas valsts nodibināšanas korporācijas ir apsīkušas un politiski-oikonomiskā purvā Latviju ievēdušas. "Jūs esat cienīgi reprezentanti garīgai nabadzībai," griežas B. pie korporējiem.

III. Stud. Padomes bilances un revizijas komisijas ziņojumi un aapsriņšana. Ar asu un pa daļai arī demagogisku kritiku uzstājas Brikšķis (soc.). No revizijas komm. ziņojuma nevarot

sevi tikai ģimenei, kas ar savu nesaicināmo palāvību un nemainīgo mīlestību ir ļāvušas vīrietim milēt savu darbu vairāk par savējiem. Viņš nekad nav pazīnis sievietes, kas, aizmirusi sevi, gaida savu piedērīgo laimi.

Ibsens domāja par laiku, kad vīrieši sievietes labāk sapratis un arvien cīnījās par sievietes tiesībām. Strindbergs domā, ka sievietes jaunā vata jau ir par lielu un atrod par vienīgo vīrieša glābiņu zinātni. Šie Strindberga uzskati par sievieti izauguši no viņa paša personīgās dzīves sarežģījumiem un neveiksmēm. Nepliemīrīsim, ka Strindbergs ir vairākkārt nodibinājis ģimenes dzīvi, bet lielas saskaņas nav piedzīvojis.

Tātā pašā laikā Strindbergs saraksta lielāku apjoma darbu „Pie jūras“. Tas ir psicholoģisks romāns, kam ierosinājumus Strindbergs sajēmis no Niečšēs darbiem un rāda genija satricēšanai.

Pēc šiem darbiem nāk it kā aplūdi Strindberga literāriskā darbibā un 7 gadus viņš klusējis. Bet šīs klusēšanas laiks ir jauna darba posma briedums. Viņa personīgās dzīves sarežģījumi šini laikā ir atrāvuši viņu literāriskam darbam, bet tie skaidro arī viņa mākslinieciskā personību un liek risināt arvien jaunas problēmas. Aizbraucis uz Partzi, viņš sajēm daudz ierosinājumu no franču tā laika literatūras saņiegumiem. Formu mākslas darbos sevišķi Strindbergs nekad nav uzsvēris, jo viņu arvien ir nospiedis pārmērīgs vielas un domu satura krājums. Viņš nav milējis mākslu mākslas dēļ. Viņš ir sludinātājs, reformators, specīgu problēmu risinātājs, tādā kārtā tuvs zinātniekam-filosofam, bet bez zinātniekam nepieciešamā miera un nosvērtības. Viņam nav bijis laika domāt par to, kā ko teikt, jo arvien viņu pārīnācis tas, kas sakāms. Raksturīgi ir viņa lugu viencelieni, kā specīgi gara dzīves vientuji.

1897.—98. g. Strindbergs raksta jau-

sagaidit, jo arī tur pie varas esot tas pats vairākums, kas valdot Stud. Padome. Smieklīgi esot teikt, ka Stud. Padomes ārlietu birojs labi strādājot. Reprezentēšanās un izbraukumi jau gan patikot korporējiem. Rempes augstais amats C. J. E. arī esot smieklīgs. Kultūras biroja darbība uz papīra esot palikusi. Pašpalīdzības kases komm. savu lietu esot sabotējusi. Grāmatnica savu peļņu tikai tādēļ esot devusi, ka pārvērtējusi grāmatu vērtību augstāk kā agrāk. Virtuves komm. esot vienu godīgu un kārtīgu cilvēku „noēduši.”

S p i l v a (korp.). Kultūras birojam savu darbību uz ārieni neesot iespējams parādīt, jo visiem sabiedrības nogrupējumiem un partijām esot savas kultūras organizācijas un biroji. Kultūras fonds arī dara savu.

G r i e t ē n s (vienotnes). Revizijas komisijā nestrādā viena virziena un uzskata pārstāvījību, kādēļ ir iespējams, ka pārskats nav viscaur vienas noteiktas domas vadīts.

Pret kultūras biroja darbību līdzīnējā virzienā uzstājas vienotnes jau pašā sākumā. Kultūras birojam nav izstrādāta darbības plāna. Kā Stud. Padomes vēlēta komisija šis kultūras birojs nav atstājams un tā vietā radāma studentu organizāciju priekšstāvju padome. Mums jāstrādā tā, lai mainītos sabiedrības uzskati par studentiem. Vienotnes cēnās arī šī virzienā kautko darīt. Pašvaldības komisijai vienotu ierosinātā statistiskā biroja izveidošanu. Grāmatnica nav likvidējama un kā Stud. Padomes uzjēnumus izveidojama arvien labāk.

R a p o p o r t s (žīdu soc.). Studentu Padomes vairākuma politika ir lielpilsēniska, jo neiziet uz mazturīgo studentu vajadzību apmierināšanu.

B r i k ū k i s (soc.). Kultūras biroja dibināšanu atbalstīja paši korporēji, bet tie saka, ka kult. bir. neko nevarot darīt.

G r i e t ē n s (vienotnes). Kultūras birojs savā tagadējā uzbūvē ir mirstošās dzīves atzīšanās „Inferno”, „Legendas” un pēc šīs grēku sūdzēšanas iestājās produktīvs periods. 5 gados viņš saraksta 18 drāmas.

Šo periodu viņš sāk ar drāmu „Uz Damasku.” Strindbergs ir kvēla un faustiška daba un tas šai darbībā spilgti parādās. Tad sarakstītas tiek pasaku spēles, mistiski simbolistiski darbi, vēsturiskas drāmas. Šī perioda dzījākais darbs ir „Vientulis,” kurš iznāca 1903. gada.

Tā ir dzīja reliģiozu atziņu grāmata. 1907. g. iznāk romāns „Melnie karogi” un „Zilās grāmatas,” kurijs Strindbergs apšaubā cilvēka zināšanu iespēju un parādās kā pārliecināts skeptikis. Tani pašā gadā parādās viņa „Spoku sonāte.”

Strindberga pēdējie darbi, kaut gan mākslinieciskā ziņā diezgan nepilnīgi, tomēr bijuši par spēcīgiem ierosinātājiem dažiem vēlākā laika rakstniekiem.

Savos pēdējos dzīves gados Strindbergs ir bijis mīstiski noskaņots un miris ar Jauno derību rokās.

Strindbergs ar saviem darbiem kā saturā tā formas ziņā parāda lielu dažādību. Viņš spēcīgs dramatikis, stāstu un romānu rakstnieks un līriks. Pirmos savos darbos viņš parādās kā naturālists, vēlākos kā romantiķis, laudams ceļu impresionismam un ekspressionismam. Strindberga darbi parādās arī vērtību, kā spēcīga mākslinieka iepatnēji veidojumi un savā laika spilgti dokumenti.

Arī latviešu dzīve un literatūra no Strindberga darbiem sajēmusi daudz ierosinājumu. Ir tulkotas vairākas viņa grāmatas, uzvestas viņa drāmas, kas izsaukušas dzīvu domu izmaiņu presē un sabiedrībā. Lai atmināties tikai Precētus jaudis, romānus Nelegas atzišanās, Pie jūras un drāmas Ligava ar kroni, Tēvs un Jūlija. Tie ir visi mums labi pazīstami darbi. Strindberga risinātās problēmas ir pārdrošas un neparastas. Viņa grāmatas ir viņa saplošības dvēseles lapas. Iki viņa, kas ar dzīvu un meklējošu skatu iedzināsies viņa darbos, tur atradis neparasti daudz jaunu un vērtīgu atziņu, nojautis mainīgās lietu iestenības dzījākos likumus un reliģiskas mistikas gaismā skatis likteņu katastrofās.

ķermenis un vienotnes viņa atdzīvināšanā tagadējā veidā nepiedalīsies. Vienotnes nav arī materiāli tik stipras, lai varētu ieguldīt kultūras biroja pieciešķi dandz energijas, jo kultūras birojs nav tā izveidojams kā no sociālistiem uzturētās agittrupas.

S v ī k s t s (zemn.). Kultūras birojs savā uzbūvē nav piemērots mūsu dzīves prasibām. Socialistiem ir tā māksla, to, kas ir uz papīra, izpūst gaisā par lielu lietu un notikumu. Tā tas bija ar viņu Baltijas valšķu sociālistisko stud. konferenci u. t. t.

Studentu Padome noraida Brikšķa priekšlikumu, atjaunot darba un dzīvoļu apgādāšanas komisiju. Nolejumuzņem nākošās plenārsēdes dienas kārtībā iztrūkstošo komm. loceļu pievēšanu. Revizijas komm. ziņojumu pieejem pret 5 sociālistu balsim.

IV. Dažādi jautājumi un ziņojumi.

R a p o p o r t s (žīdu soc.). Studentu Padomes loceklis Jānis Putniņš atrodas cietumā. Studentu Padomes pienākums būtās pāinteresēties, kādēļ viņas loceklis apcietināts un pēc iespējas jādara viss, lai to atsvabinātu.

Sēdes vadītājs P. A u s t r i n ū (Raiska aizgāja sēdes vidū) nolasa rakstu, kurā Putniņš paziņoja Stud. Padomei, ka viņš apcietināts par preivalstisku darbību (atskan saucieni: „Un mēs lai gādājam, ka viņš varētu turpināt savu preivalstisko darbību!”, „Sociālisti var priečies, ka Putniņš cietumā, jo nu miers mājās!”) Sākas gaļas debates. Sociālistu priekšlikumu Putniņa lietā noraida. Sēdi slēdz pl. 21os.

*

Studentu Padomes plenārsēdes sāk arvieni vairāk aptuikt, jo pēdējās sēdēs debatētāji nodarbojas vairāk ar savstarpēju „galvas mazgāšanu” un tukšu politizēšanu. Pamatojoties uz novērojumiem, var teikt, daļa mūsu studentu, kas apvienoti kreisās stud. organizācijās, piesavinājusies Krievijas pirmskara intelligences lielu plāpāšanas garu: daudz skāju vārdu, solījumu, dēmagogijas, — maz pozitīva darba.

Šī pēdējā plenārsēde 45 min. debatēja bijušā Stud. Pad. loceļa komm. Putniņa lietu, ar kuru varēja tikt gala dažās minūtēs.

P. Z.

Akadēmiskā dzīve ārzemēs.

Parizes studentu pilsēta.

Parīzē reālizē plaša vēriena projektu: cel "pilsētu pilsētā" visu tautu studentiem, kas ir immatrikulēti Parizes universitātē.

Agrāk Sorbonnas apkārtnē „Quartier Latin” bij tā vieta, kur jaunatne „en grande famille” pēc saviem likumiem un paradumiem cēla sev mazu zemes paradizi. Bet tagad? Tagadējās dzīves steiga, lietišķibairstājusies vecās romantikas spožuma vietā. Jaunam laikam ir jaunas prasības: gaisma, brīva telpa, sporta laukumi, veselīgi dzīvokļi. Šīs ziņā Amerika ir spērusi pirmos soļus. Tagad arī Parize ir šai ceļā dot saviem studentiem labākus dzīves apstākļus, veicinot un izveidojot sabiedrisko vienības garu un internācionalo saprašanos.

Parīze, kā universitātes pilsēta, ieņem iepatnēju un sevišķu stāvokli pasaulei. Stud. skaits 1900. gadā: 11000, tagad to ir apm. 27000. Ap 1900. g. studentu — ārzemnieku bij 1000, tagad 7000 t. i. uz frančiem 1 ārzemnieks,

Šo skaitļu nozīme ir skaidrāka, ja salīdzinām tos ar angļu apstākļiem. Visas Anglijas universitātēs kopā studē 4500 ārzemnieku, tā tad $\frac{1}{3}$ mazāk nekā Parīze.

Levērojami ir arī sekošie skaitļi, ko franči mīn ar lepnumu, jo tie rāda ka tautu naids Francijā pamazinās: 1921. g. Parīzē studēja 2 vācu studenti, 1927. g. to jau ir 302. Kāds Francijas pavalstnieks Emil Deutsche-de-la-Meurthe, iedāvāja Parīzes universitatē 10. milj., lai ar tiem trūcīgiem un nodarbinātiem studentiem celtu mājas.

Šī plāns izauga par milzu projektu, kuja maza daļina jau ir realizēta. Francijas valsts nopirkta universitatē 28 hektārus zemes Parīzes nomalē un dāvāja tos universitatēi, „lai šeit, materiāli un morāliski labos dzīves apstākļos, novietoto visu tautu studentus un celtu viņiem rotāju un sporta laukumus”. Tā ka ne valstij ne universi-

sitātei šā projekta reālizēšanai nebija vajadzīgo līdzekļu, tad nodibinājās privāta sabiedrība „Fondation nationale pour le développement de la Cité Universitaire”, kurās rokās ir visa vadība un kuja vajadzīgos līdzekļus cēnās iegūt privātā celā. Viņa ir apmierināta ar vissmākā ziedojumu: „Jo, kas dod 5 frankus, dod vienu kiegeli un tuo daudz kiegeļiem var uzcelt māju”.

Darbus uzsāka pie Parc Montsouris, pilsetas mājīgākā daļā, no kurienes var sasniegt Sorbonnu ar elektrisko ielu dzelzceļu nedaudz minūtēs. Pateicoties Poincarēs un Herriota iniciātīvi zemes plattbu palielināja par 42000 kv. metriem. Citē Universitaire no valsts cer iegūt kā dāvanu Ecoll de dressage apstādījumus, tādā gadījumā paplašinot laukumu līdz 40 hektāriem. Jau 1000 stud. ir novietoti Citē Universitaire. Katrā valstīj tie būtu cējama māja savas valsts studentiem.

Ir jau uzcelts nams franču studentiem ar Deutsche-de-la-Meurthe dāvātām līdzekļiem, Kanādas māja un Belģijas, Argentinas un Japānas mājas. Patlaban ceļ U. S. A., Zviedrijas, Lielbritānijas, Holandes, Spānijas, Armenijas, Indonēzijas, Kubas, Dānijas, Monako un māju Francijas provincēm. Kad visas šīs mājas būs uzceltas, būs telpas apm. 2500 studentiem. Savas mājas cels ari Grieķija, Norveģija, Polija, Sveice, Čehija, Rumānija, Brazīlija u. c. Kā redzams attālākās valstis jem dažābu, bet tikai ne Vācija, Austrija, Ungārija, Bulgārija un Turcija.

Ikiens, kas ziedo 50,000 franku, dod iespēju vienam apdāvinātam un trūcīgam studentam dzīvot šīnā mājā. Šādā veidā jau ir finansētas 83 istabas. Lielākais un svarīgākais projekts bez šaubām ir ēkas celšana tā saucamām „services communus” — vispārējām vajadzībām. Domā celt kopēju, monumentālu ēku, kur novietotu svarīgākos universitātes uzjēmumus kā: pārvaldi — kuja gan studenti neietipst, viesnīcu ar lielu zāli 600 personām, 5 mazākas zāles 200—300 personām, no tām 2 tikai studentēm.

Šī ēka jābūt vēl: tējas istabai, dažādām mazām zālēm, speciāltelpai ar virtuvi studentēm, kas pašas sev grib ēdienu pagatavot, klubu, rotaļu, lasītavu un korespondences zālēm, lielai zālei ar 1500 vietām teatrim, priekšlasījumiem, koncertiem un kino izrādēm, mūzikas zālei un dažādiem atelējiem. Paredzēti vēl: frizeru zalons, rakstāmlietu veikals, pasts, banka, aptieka.

Sīs ēkas būvi John D. Rockefellers jun. dāvājis 2 milj. dolaru un uz trim gadiem 55000 dolaru gada piemaksas. Parīzes pilsēta arī dāvājusi 1 milj. franku un gada piemaksas. Bez tam vēl ir projekts, kas tiek pa daļai jau realizēts, celt bibliotēku, peldbaseinu, lielus sporta laukumus un apstādījumus. Stipri propagandē kāda cita „Foyer” celšanu tikai katoļu studentiem, tā tad uz reliģioziem pamatiem, kur katrs students varēs referēt par reliģiskiem un kultūrāliejiem tematiem, un baznīcā, kurā dažādu tautu katoļu priesteri varēs runāt savā valodā uz studentiem.

Interesants ir nolūks dot iespēju vienās tautas studentam dzīvot citas tautas studentu mājā, kas būtu teicams ceļš uz savstarpēju saprašanos.

V. K.

Akadēmiskās dzīves skati Japānā.

Jūs vaicājat par maniem iespaidiem Japānas augstskolās un viņas studentiem, — īsumā mēģināšu viņas dalīties ar jums un jūsu laikraksta lasītajiem.

Japānu studenti vēl nav pielīdzinājis deklarētam Eiropas vai Amerikas komītētonim. Viņš ir savas augstskolas audzēknis un nēšā vispārpieejamu studentu tēru. Tāpat — kā taut — vai vidusskolas audzēknji. Formas tēri vispār japānu tautā loti iešķīsti, lai gan ārējais dzīves stilis, parašas, iedzīvotāju tērs ir vienkārs un celtniecības veidi pilšētās un ciemos ir gandrīz vienādi.

Japānu studenta tērs loti vienkārs: melnas krāsas uzvalks no gaigām bikšēm un šauri piegulošas jakas, ar melnu cepuri. Kopiespāids — militārisks. Zeltītās pogas un aukla pie cepures viņa vienīgais greznums, ar ko ārēji izcelta viņa piedertba noteikti kastai. Saprotams, tas vēl nespēj notušēt bagāto un trūcīgo kommilito uzstāšanās veidus. Jo klasu un šķiru starpības arī Japānā saskatāmas. Bez valsts universitatēm pastāv vēl t. s. keizarišķas un daudzas citas privātas mācības iestādes, ar universitātes grādu. Bagātnieku dēli, pa lielākai daļai izvēlas tās augstskolas, kurās dzīve rit patikamāk un gala pārbaudījumi vieglāki. Dažas universitātes saistītas ar taut- un vidusskolām. Kā ievērojāmāko no viņām var minēt Waseda Universitāti Tokio. Priekšroku valsts dienestā tomēr baula keizarišķo universitāšu absolventi.

Tokio Keizarišķā Universitātē, pēc 1923. g. lielās dabas katastrofā, kas viņu pārvērtā gruvekļos un pelnos, ir pilnīgi atjaunota. Vēl tagad apkārtnē redzamas briesmīgās zemes trices posītījumu sekas. Vienā vietā stāv sašķobitas, saplaisājušas sienas, citā — šo sienu akmeņi sadzīti virs gruvekļu kanāzēm. Vēl saskatāma universitātes bibliotekas priekšelpās apgoļojušā blukū sienas, virs kurās palikusi grāmatu pelnu kārta. Iznicinātie vairāki simti tūkstošu sējumi, varbūt, ir viens no universitātes sāpigākiem zaudējumiem.

Tomēr par spīti nenovēršamiem dabas spēkiem veidojas jaunas celtnes, kurās lieku reizi var saskatīt jāpānu apbrinojamo energiju un gaišo ticību valsts un tautas nākošei. Pārsteidz jauno ēku architektoniskais iespāids un iekārtas lieliskums. Neviena Eiropas universitāte nevar uzrādīt tik daudzas un plašas saistītās ēkas. Uz lieiskām celtnēm, sadalītām liela parkā, ved grezni vārti, veco tempļu stilā. Ipatnējā celtniecības veidā, kas izpaužas pie jaunajām ēkām, domāts panākt drošību pret zemes trīcēm. lekšējās telpas iekārtotas patīkami, pat — punktuāli. Jaunā bibliotēka, kas lielāko daļu komplektējusies no Amerikas zīdojumiem, ierīkota saskaņojoties ar vismodernākajām prasībām. Sei arī glabājās slavenā Nikko tempļa, plašas ievērības cienīgais modelis. Plašie sporta laukumi un Japānu gaumē iekārtotais parks, lekciju starpbīžos, dod retu izdevību atpūtai. Studenti klejo starp vecajām priedēm, caur klinšu aiāzām, jeb atkal sež dīķu malās, kuju ūdeni noklāti lotos puķēm. Pat peldbaseinu seiā netrūkst.

Eiropietim dujas acis keizarišķo universitāšu klausītavās tas, ka nav tur sievietes. Vai tas tādēļ, ka uzlecošas saules zemē viņas nevēlētos saviem krāsu bagātībām tēriem ienest citu kolorītu zinātnes templi? N

